

«HI HA ESPÈCIES QUE FORA DELS PORTS NO ES LOCALITZEN»

Entrevista

L'orquídia 'Orchis cazorlensis' va ser albirada al Parc Natural dels Ports després de seixanta-set anys de la seua darrera observació a Catalunya

JUDIT CAMACHO
TORTOSA

El passat mes de maig el jove ambientòleg tortosí Marc Aixarch, amb Bruno Durán, va localitzar als Ports una espècie que feia 67 anys que no es trobava.

Com neix en tu la passió per la naturalesa?

Crec que han estat un cúmul de circumstàncies perquè, ja de ben petit, amb els de casa, hem tingut una certa tendència en anar a conèixer els diferents espais naturals i raonades del país, especialment els de les Terres de l'Ebre. Aquests fets generen un arrelament al territori que, al presentar uns valors naturals molt notoris, et porten implícitament a interessar-te per conèixer-los. Tanmateix, si hagués d'indicar un fet remarcable en l'inici de tot això, aquest seria sens dubte la realització del treball de recerca al meu pas per l'Institut Dertosa. En aquest estudiava diferents aspectes, amb un nivell de profunditat molt elemental, del miraguà de jardí (Araujia sericifera Brot.), una espècie de planta exòtica invasora originària de l'Amèrica del Sud que, per a assegurar-ne la pol·linització de les seues flors, presenta un sistema molt peculiar al quals els insectes d'aquí no hi estan adaptats, fins al punt que alguns d'ells hi moren atrapats. L'observació d'aquestes formes i relacions entre espècies em va engrescar tant que vaig orientar els estudis en aquesta direcció.

Com has encaminat els estudis a la teua passió?

En acabar els estudis de Batxillerat em vaig decidir per cursar el grau de Ciències Ambientals a la Universitat Autònoma de Barcelona. Aquest ofereix uns estudis força interdisciplinaris pel que respecta al medi ambient, ja que tant tracta temàtiques estretament relacionades amb el medi natural com aquelles que no ho aparenten tant però que tenen molta transcendència, com són la política, l'economia i el dret ambiental, entre d'altres, per la qual cosa em

Marc Aixarch durant els treballs de camp als Ports. FOTO: BRUNO DURÁN

va semblar interessant cursar i ara, una vegada finalitzat, puc constatar que m'ha resultat molt útil. No obstant, com que els meus interessos giren més entorn a les ciències naturals, després vaig cursar el màster de Biodiversitat a la Universitat de Barcelona en vistes de continuar aprenent i de poder iniciar en un futur proper els estudis de doctorat.

Has guanyat el premi Medi Ambient de la Generalitat pel teu treball «Estudis sistemàtics d'endemismes de muntanyes de Tarragona i implicacions per la conservació».

Sí, aquesta investigació tracta d'aclarir la identitat de dos grups de plantes existents al territori que, donat que presenten una notòria variabilitat morfològica, se n'han descrit al passat diverses varietats, algunes de les quals serien endèmiques estrictes d'aquesta zona. Aleshores, davant d'aquest context i d'un futur escenari de canvi climàtic, en el que és essencial saber el què tenim i quines mesures de preservació convé adoptar sobre aquelles espècies o subespècies més escasses o amenaçades, es vol determinar si existeixen diferències genètiques i morfològiques signi-

ficatives com per a seguir-les considerant varietats independents. Al mateix temps, aquest estudi permetrà conèixer la variabilitat morfològica i molecular d'aquestes espècies al llarg de les poblacions i, en base a això, es podran proposar mesures de conservació efectives que permetin garantir la seva persistència al territori.

Actualment a què dediques el teu temps?

Realitzo treballs de flora, principalment censos i seguiments d'espècies de flora endèmica i amenaçada del territori, i darrerament estem perfilant aquesta investigació de la que parlàvem i que hauria de constituir els estudis de doctorat.

Recentment ha estat notícia la troballa de l'orquídia 'Orchis cazorlensis'. Com va ser?

Aquesta troballa va tenir lloc en el marc d'uns treballs de prospecció de flora amenaçada que se'ns va encarregar des del mateix Parc Natural dels Ports. Portàvem anys fent prospeccions específiques en l'objectiu de retrobar-la i, certament, cada vegada teníem menys confiança en detectar-la, però havíem d'insistir-hi perquè havia estat citada dintre dels límits del

Parc Natural, els hàbitats òptims per on es desenvolupa l'espècie hi són presents als Ports i, en els darrers temps, s'havien observat alguns nuclis poblacionals a la banda aragonesa del massís. A més, les condicions meteorològiques d'aquest darrer any han estat del tot propícies per al desenvolupament d'aquestes espècies però, inclús així, en totes les jornades de camp, només hem pogut observar un únic exemplar, pel que és evident que es tracta d'una espècie molt rara.

Què té d'especial el Parc Natural dels Ports? I la seua flora?

La seua localització, a cavall del sistema Ibèric i de les serralades prelitorals catalanes, ha comportat la coexistència, en aquest àmbit geogràfic, d'espècies de flora alpines i eurosiberianes amb altres espècies pròpies del centre peninsular. A això, se li ha d'afegir la presència d'endemismes estrictes del massís, és a dir, espècies que fora dels Ports no es localitzen en cap altre punt del planeta. Per tant, és evident que ens trobem davant d'un espai natural protegit amb una biodiversitat florística extraordinària de la que tots hem de ser-ne conscients i saber respectar.